

Pohjois-Karjalan Vaikuttamiset kärjet 2023, lausunnon antaminen maakuntaliitolle

Kunnanhallitus 22.11.2021 § 463

424/00.04.01/2021 [Pohjois-Karjalan Vaikuttamiset kärjet 2023]

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on ilmoittanut sähköpostiviestillään 14.10.2021, että se käynnistää vuoden 2023 Vaikuttamisen Kärjet asiakirjan laatimisen ja pyytää yhteistyötahojen ja sidosryhmien esityksiä valmistelua varten. Tarkoituksena on tehostaa edunajamista kokoamalla ministeriökohtaisesti maakunnan ajankohtaiset hankkeet ja muut valtion päätöksentekoon liittyvät tavoitteet. Samalla linjataan maakunnan kärkihankkeet.

Nyt laadittava julkaisu ja sen pohjalta tehtävä vaikuttamistyö tähtää vuoden 2023 valtion talousarvion vaikuttamiseen. Maakunnan toimijoilta toivotaan erityisesti työllisyyttä, investointeja ja kasvua edistäviä sekä yritysten ja kuntien toimintaedellytyksiä kehittäviä esityksiä.

Maakuntaliitto pyytää yhteisöjä määrittelemään toiminnan kannalta kaikkein keskeisimmät lähivuosien asiat ja aloitteet. Esitysten tulee sisältää mahdollisuuksien mukaan seuraava informaatio:

- 1 Esityksen/hankkeen nimi (määrärahan käyttötarkoitus)
- 2 Kustannusarvio (kokonaiskustannusarvio ja valtion rahoitusosuus/esitetyn määrärahan osuus)
- 3 Esityksen luonne (määrärahaesitys/lakialoite/muu)
- 4 Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu
- 5 Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu (pääluokka ja momentti)
- 6 Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen/määrärahan perustelut
- 7 Yhteystiedot

Tarkoituksena on koota ministeriökohtaisesti ne asiat, joissa tarvitaan maakunnan ulkopuolista päätöksentekoa. Maakunnan omassa päätösvallassa olevia hankkeita (esim. EU-hankkeet) ei sisällytetä Vaikuttamisen kärjet -asiakirjaan. Valtionrahoitustarpeiden ja määrärahaesitysten lisäksi on mahdollista tuoda esille myös muita edunajamistyöhön liittyviä asioita (lainsäädäntö, politiikkalinjaukset ym.).

Edellinen julkaisu (Vaikuttamisen kärjet 2022) on luettavissa maakuntaliiton internetsivulla osoitteessa (<http://www.pohjois-karjala.fi/edunajaminen-ja-yhteistyö>). Maakuntaliitto pyytää ilmoittamaan, mikäli asiakirjassa on osalta asioita, joiden rahoitus/toteuttaminen on jo varmistunut, tai jotka eivät ole enää muutoin ajankohtaisia. Kuluvan vuoden aikana ollaan onnistuttu edistämään useita vaikuttamisen kärkiin sisällytetyjä hankkeita, joten uusille esityksille on tilaa.

Maakuntaliitossa halutaan jatkuvasti kehittää toimintaa ja se pyytää myös näkemyksiänne siitä, kuinka maakunnan vaikuttamistyötä voidaan uudistaa ja kehittää edelleen.

Esitysten tulee olla Pohjois-Karjalan maakuntaliitossa viimeistään tiistaina 7.12.2021. Esitykset toimitetaan sähköisellä lomakkeella osoitteessa <https://link.webropol.com/s/vaikuttamisen-karjet>. Maakuntaliitto toivoo laadukkaasti valmisteltuja ja tiiviitä esityksiä. Täydentäviä neuvotteluja kuntien ja muiden maakunnan toimijoiden kanssa järjestetään tarvittaessa. Vaikuttamisen kärjet -asiakirja on tavoitteena hyväksyä maaliskuun 2022 maakuntahallituksessa.

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitolle esitetään yhdeksi alueen kärkihankkeeksi:
Maa- ja metsätalousministeriö (talousarvion pääluokka 30)

1 Esityksen/hankkeen nimi:

Värtsilän ja Tohmajärven alueen lintu- ja luontomatkailun edistäminen ja kehittäminen

2 Kustannusarvio: 1 000 000 €

3 Esityksen luonne: Määrärahaesitys

4 Toteuttamisvalmius ja toteuttamisaikataulu: 2022-2026

5 Valtion talousarvion mukainen hallintoala, johon esitys kuuluu: Ei tiedossa

6 Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen määrärahan perustelut:

Tohmajärven kunnan alueen lintuvedet, Sääperinjärvi, Uudenkylänlampi, Peijonniemen lahti ja Valkeasuo ovat Suomen arvokkaimpia lintuvesiä ja -kohteita sekä tärkeimpiä lintuharrastuskohteita. Tohmajärven kunnassa sijaitsee myös merkittäviä Natura-alueita.

Värtsilän laakson Natura 2000 -alueet muodostuvat kahdesta erillisestä Natura 2000 -alueesta: Värtsilänlaakson (FI0700004 (SCIjaSPA)) sekä Värtsilän laakson luontokokonaisuus (FI0700025 (SPA)) -nimisistä alueista. Natura 2000-alue on laajuudeltaan 522 hehtaaria. Pääosa Natura 2000 -alueesta on toteutettu luonnonsuojelulla perustamalla alueelle yksityisomistuksessa olevia suojelualueita, loput on toteutettu vesi- ja rakennuslailla. Sääperinjärveä ympäröivät pellot ovat tärkeitä ruisrääkän pesimäalueita. Röykynvaaran lehto kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan. Alueen erikoisuuksiin kuuluu myös harvinainen rupilisko, jota tavataan Piilovaaran alueen lammista.

Koko Värtsilänlaakson Natura 2000-alueella tavataan noin 150 pesivää lintulajia ja kaikkiaan alueella on havaittu noin 260 lajia. Alue on myös hyönteislajikirjoltaan merkittävä sekä Suomen mittakaavassa että kansainvälisesti. Värtsilänlaakson alueella toteutettiin elinympäristön kunnostustoimia vuosina 2006–2007 Euroopan unionin EAKR-rahoituksen turvin. Toimenpiteet käsittivät vesikasvillisuuden poistoa, rantaniittyjen kunnostusta ja hoitoa, rantametsien hoitoa, pesimäsaarekkeiden rakentamista sekä pienpetopyyntiä. Lisäksi Tohmajärven Valkeasuolle muodostetaan Ympäristöministeriön rahoituksella uusi suojelualue, 140 hehtaarin linnustonsuojelu- ja hanhipelto tulevien vuosien aikana.

Värtsilän laakso, Peijonniemen lahti ja Valkeasuo muodostavat yhdessä kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän ja monimuotoisen lintu- ja luontoalueen, jolla on vahvaa matkailullista potentiaalia. Suunnitellut investoinnit kohdentuvat lintu- ja luontomatkailun vetovoimatarjontaan, alueiden palveluvarustukseen, saavutettavuuteen, kestävään matkailuun ja tätä kautta työllisyyden edistämiseen. Tavoitteena on Värtsilän laakson ja Tohmajärven muiden lintualueiden brändin vahvistaminen Suomen johtavana lintumatkailukohteena ja tunnettavuuden nostaminen kansainvälisesti.

Asian valmistelija

kehittämispäällikkö

Esittelijä

vs. kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Värtsilän ja Tohmajärven alueen lintu- ja luontomatkailun edistäminen ja kehittäminen -hanke hyväksytään lisäyksenä maakunnan yhdeksi kärkihanke-ehdotukseksi.

Merkitään, että Helena Pakarinen jääväsi itsensä maakuntahallituksen jäsenenä esteelliseksi tämän asian käsittelyn osalta ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19:58 – 20:13.

Puheenjohtajana tämän asian osalta toimi kunnanhallituksen I varapuheenjohtaja Vuokko Väistö.

Merkitään, että keskustelun aikana esitteijä teki **muutetun päätösehdotuksen**:

Tohmajärven kunnassa valmistellaan tulevaa kuntastrategiaa vuosille 2022–2025, valmisteluvaiheessa on noussut esille vahvasti kolme teemaa, jotka ovat Niiralan alueen kehittäminen, keskustan yleisilmeen kehittäminen ja Tikkala-Onkamo alueen houkuttavuuden kehittäminen asuinrakentamisen näkökulmasta. Elinkeinoelämän osalta Niiralan alueen kehittäminen on keskeinen tekijä, jonka osalta esitetään neljää kärkeä, jotka tukee toinen toisiaan Kaikilla esitettävillä kärjillä on erittäin suuri merkitys Pohjois-Karjalan ja koko Itä-Suomen elinvoiman kehittämisen kannalta. Niiralan rajanylityspaikka on tärkein asia koko maakunnan elinkeinoelämän kannalta.

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitolle esitetään alueen kärkihankkeeksi 1/4

1. Esityksen ja hankkeen nimi: Niiralan rajanylityspaikan investoinnit (päärakennus ja tiejärjestelyt).
2. Kustannusarvio: 8 000 000 euroa.
3. Esityksen luonne: Määräraahakemus/Tohmajärven kunnan vahva tuki investoinnille.
4. Toteuttamisvalmius ja toteuttamisaikataulu: 2022–2026.
5. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Sisäasiainministeriö (talousarvion pääluokka 26?).
6. Toimenpiteen kuvaus ja esityksen määrärahan perustelut: Niiralan rajanylityspaikan päärakennus on rakennettu vuonna 1994, jolloin rakennus tehtiin 150 000 rajanylittäjän tarpeisiin. Parhaimpina vuosina ylityksiä on ollut 1 600 000 ja ennen koronaa rajanylittäjien määrä on ollut noin 1 200 000/vuosi. Maakunnan elinkeinoelämän kannalta sujuva rajanylitys on keskeinen asia, kun maakunnan yrityksiin houkutellaan asiakkaita ja matkailupaikkoihin asiakkaita.

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitolle esitetään alueen kärkihankkeeksi 2/4

1. Esityksen ja hankkeen nimi: VT9 Niirala – Kemie osuuden kunnostus osakokonaisuuksina.
2. Kustannusarvio: 8 500 000 euroa/ tiesuunnitelma 300 000 euroa.
3. Esityksen luonne: Määrärahaesitys.
4. Toteuttamisvalmius ja toteuttamisaikataulu: 2022–2026.
5. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31).
6. Toimenpiteen kuvaus ja esityksen määrärahan perustelut: Pohjois-Savon ELY-keskus on laatinut maantielain (503/2005) 18. §:n mukaisen yleissuunnitelman valtatie 9 parantamisesta välillä Onkamo-Niirala (Tohmajärvi). Valtatiestä tulee suunnitelman myötä korkealuokkainen, turvallinen ja

sujuva yhteys, joka palvelee sekä rajaliikennettä että tohmajärveläisiä. Valtatien parantamisen yleissuunnitelmalla varaudutaan liikennemäärän suureen kasvuun. Yleissuunnitelma on laadittu yhteistyössä Tohmajärven kunnan ja muiden sidosryhmien kanssa.

Toteutuksen aloittaminen vaatii tiesuunnitelman laatimisen. Tohmajärven kunta toivoo, että tien paraneminen lähtisi liikkeelle osakokonaisuuksien kautta, toteuttamalla ensimmäisessä vaiheessa Niirala – Kaurila välin, jolla olisi erittäin suuri vaikutus liikenneturvallisuuteen. Kaurilan kohdalla tie on erittäin mutkainen ja tällä kohtaa on tapahtunut vaarallisia liikenneonnettomuuksia. Keväällä 2020 Kaurilassa suistui ojaan Venäläinen rekka ja onnettomuuden seurauksena syntyi öljyvahinko, josta aiheutui ympäristövahingon lisäksi lähes puolen miljoonan euron taloudelliset vahingot. Raskaanliikenteen määrä on kasvanut viime vuosina, joten nykyinen linjaus tällä kohdalla on suuri riski liikenneturvallisuuden osalta.

Tohmajärven kunta toivoo, että Onkamo-Niirala-yhteysväلیلä toteutetaan liikenneturvallisuutta parantavia toimia jo ennen varsinaista tieinvestointia. Tarkoitusta palvelisi hyvin energiatehokkaan ja älykkään tievalaistuksen rakentaminen nyt vielä pimeille tieosuuksille. Myös Kemien taajamassa tulisi parantaa turvallisuutta ennen uuden tielinjauksen tuloa. Tällainen olisi kiertoliittymän toteuttaminen Kauppakatu - Asemantie -risteykseen. Kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen Urheilutieltä Maiju Lassilan tielle vähentäisi mm. koululaisten turhia valtatie ylityksiä. Näillä sangen edullisilla ratkaisuilla voidaan myös nykyisen tielinjan turvallisuutta parantaa.

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitolle esitetään alueen kärkihankkeeksi 3/4

1. Esityksen ja hankkeen nimi: Raideosuuden Niirala -Onkamo sähköistys
2. Kustannusarvio: 10 000 000 euroa.
3. Esityksen luonne: Määräraahahakemus.
4. Toteuttamisvalmius ja toteuttamisaikataulu: 2025–2030.
5. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Liikenne- ja viestintäministeriö.
6. Toimenpiteen kuvaus ja esityksen määrärahan perustelut: Raideosuuden sähköistäminen vauhdittaa tavara- ja henkilöliikenteen kehittymistä.

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitolle esitetään alueen kärkihankkeeksi 4/4

1. Esityksen ja hankkeen nimi: Retrojunayhteyden vaatimat toimenpiteet Niiralan asemalla.
2. Kustannusarvio: Tiedossa maaliskuussa.
3. Esityksen luonne: Määräraahahakemus/ Tohmajärven kunnan vahva tuki investoinnille.
4. Toteuttamisvalmius ja toteuttamisaikataulu: 2022.
5. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Liikenne- ja viestintäministeriö.
6. Toimenpiteen kuvaus ja esityksen määrärahan perustelut: Retrojunayhteyden tarvitsemat muutokset ja kunnostustoimenpiteet Niiralan ratapihalle.

- Kääntöpyörä höyryveturille
- Asemalaituri matkustajaliikenteen tarpeisiin
- Parkkipaikka
- Turva-aidat

Retrojunayhteydellä on vaikutusta Pohjois-Karjalan alueen matkailun kehittymiselle. Sortavalan alue on Venäjän puolella vahvaa matkailualueita. Ruskealan marmorilouhoksella vieraillee pelkästään puoli miljoonaa ihmistä vuosittain ja tulevaisuudessa rajan molemmin puoli tapahtuva matkailu antaa Pohjois-Karjalalla ja Venäjän Karjalalle mahdollisuuden tarjota matkailupaketteja kahden valtion puolella. Asemalaiturin rakentaminen Niiralaan tukee matkailutoiminnan kehittämistä myös Keski-Karjalan alueella.

Lisäksi Matti Kuittinen esitti kokouksessa, että tuulivoiman edistäminen ja lääkärinkoulutuksen aloituspaikkamäärien lisääminen Itä-Suomen yliopistoon lisätään kärkihankkeisiin.

Matti Kuittisen esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Hyväksyttiin esittelijän muutettu päätösehdotus täydennettynä Matti Kuittisen kokouksessa tekemällä esityksellä.
